

Illustrációk tekintetében sokkal gazdagabb lesz, mint a hasonló külföldi művek. Mindaz, a mi képes magyarázatra szorul, az antik emlékek hiteles és művészi szempontból is kifogástalan reproductiójában lesz feltüntetve.

Az Ó-kori Lexikon körülbelül 30—35 négyíves, gazdagon illusztrált füzetben fog megjelenni. Egy-egy füzet (nagy 8°, két hasábos), ára 1 korona. A füzetek havonként jönnek, a nyári vakáció kivételével. Az 1-ső füzet Abacus — Ager publicus közötti czímszokat tartalmazza; a Franklin-Társulat megszokott szép kiállításában jelent meg.

A Philologiai Társaság e művel hatalmas lépést tesz a classikus ismereteknek minél szélesebb körökben való elterjesztéséhez. Kívánatos volna, hogy a Pædagogiai Társaság egy hasonló művel hasonló szolgálatot tegyen a pædagogiai ismereteknek. Addig is irigyeljük a philológusokat és örvendünk a magyar irodalom ezen gazdagodásán. A nagy jelentőségű vállalatnak behatóbb tárgyalását és bírálatát későbbre halasztjuk; mikor majd legalább 4—5 füzet alapján teljesen indokolt ítéletet mondhatunk Pecz Vilmosnak és társainak fáradozásáról.

SCHMIDT JÓZSEF.

Görög prózai szemelvények Herodotos, Xenophon és Platon

irataiból. A gymnasium felsőbb osztályai számára szerkesztette, bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Geréb József, Budapest. Eggenberger.

Középiskolai görög nyelvi tanításunknak kétséges jövője mellett is erősen az ion-epikus irány felé hajló korszakában az eredetiség érdemből is kijut Geréb legújabb könyvének.

Herodotos jeles fordítója prózai szemelvényeket dolgozott fel a gymnasiumi görög nyelvtanítás céljaira.

Hogy szerzőnk is fontosságát tulajdonít a görög nyelvi tanításban a görög prózának, mutatja könyvének előszava, hol kimondja, hogy «gymnasiumi görög nyelvtanításunk szűkre szabott ideje miatt Homeros mellett aránylag kevés figyelmet fordíthatunk a prózai műrecek tárgyalására».

A tantervben kijelölt görög prózáírókra terjeszkedvén ki, Geréb szemelvényeket nyújt Herodotos, Xenophon és Platon műveiből.

A történeti érzék fejlesztését akarja elősegíteni szerzőnk azon eljárásával, hogy könyvében Herodotost Xenophon előtt mutatja be, hogy a tanulók «külsőleg is lássák, hogy az ion próza hamarabb fejlődött ki, mint az attikai».

A szemelvényeket terjedelmes bevezetés előzi meg.

E bevezetésnek különösen azon része, hol a szerző a logographu-

szok ismertetése mellett Herodotossal bővebben foglalkozik, a történeti stílusnak azon fajtát tünteti fel, mely hivatva van első sorban a serdültébb ifjúságnak élvezetes olvasmányt nyújtani.

Látszik a bevezetés ezen részéből, hogy szerzőnk szeretettel írta meg.

Az iskolai tárgyalásra szánt darabok kiválasztásában egészben véve helyes elvek vezették Gerébet.

Az ismeretlen nyelvi megtanulását nagyban elősegítik és megkedveltetik az olyan olvasmányok, melyek irodalmi értékük mellett ismeretes anyagot adnak.

Ha jól értettük meg a szerző ezen intencióját, csak helyeselnünk lehet a Kroisos és Solon (Herod. I. 26., 28—33.), Sesostris, egyiptomi király (Herod. II. 108—109.), Cheops pyramisa (Herod. II. 124—125.), Polykrates gyűrűje (Herod. III. 39—43.) stb. címekkel egységekké alakított részleteknek a «Szemelvények» közé való felvételét.

De ott is, hol ismeretlen, új anyagot nyújt a szerző, arra törekszik, hogy a szemelvények túlságos nehezek ne legyenek.

Míg a Herodotosból kiválasztott darabok sok értékesebbet, újabbat és érdekesebbet tartalmaznak, mint egyéb prózát tartalmazó chrestomathiáink, addig a Xenophon műveiből kiszemelt részek egészben véve a régi iskola anyagát adják.

Szerzőnk ragaszkodott a tradícióhoz ott, hol az jónak bizonyult.

Geréb könyvében is találkozunk a Kyropædia I. 2. 2—14. részét képező Kyros neveltetéséről szóló darabbal.

Az «Oikonomikos»-ból felvett darabok: «A földművelés dicsérete» (Oecon. V. 1—17.) és «Házastársak kötelességei» (Oecon. VII. 18—25. 30—43.), akár el is maradhattak volna.

Becses anyagát képezik a könyvnek a Sokratesre vonatkozó olvasmányok Xenophon Memorabiliáiból.

És itt nem annyira az anyag kiválasztásában, mint inkább elrendezésében tüntet fel haladást szerzőnk könyve a régebbi ilyfajta gyűjteményekkel szemben.

A szöveg hagyományoszerű fejezetes felosztásától ugyanis némileg eltért itt Geréb, a szöveget kisebb egységekre, melyeket új kikezdés jelez, gondolati tartalmuk szerint tagolta s lehetőleg úgy osztotta be őket, hogy egy fejezetet 1—2 óra alatt végig lehessen tárgyalni.

A tartalomnak már a fejezetcímekben való ilyfajta jelzését, mint: «Sokrates hatása az ifjúságra», «Nemes életcél», «A barátság becse», «Munka nem szégyen», «A politikai pálya kellékei», «Műveltség, igazságosság, önismeret», bizonyára a tanár is hálásan veszi.

A Platon műveiből vett darabok Sokrates bűnpörére vonatkoznak, Ezen anyag — mint tudjuk — a gymnasium VIII. osztályának van fen-

tartva. Haladottabb nyelvismeretet tételez fel, tartalmi megértése is nehezebb. Szerzőnk e platói anyag elrendezésében is ügyesen jár el.

Kiemeljük, hogy a platói dialogus formája egy teljes dialogusban, a Kritonban van bemutatva.

Mindössze 35 darabot tartalmaz a könyv, — Herodotosból 17, Xenophonból 12 és Platonból 6 részletet — a mi nem mondható kevésnek.

A görög szöveghez a könyv második részében bő magyarázatok fűződnek.

A herodotosi szemelvényeket magyarázó jegyzeteket azonkívül a herodotosi nyelv főbb sajátságainak alaktani ismertetése előzi meg.

Ezen alaktani rész kidolgozásában helyes mérséklettel járt el Geréb; közölt annyit, a mennyi szükséges.

A magyarázó jegyzetek megszerkesztésénél szerzőnk módszere az volt, hogy az illető fejezet tartalmának jelzése után «A» betűvel jelölt rovat alatt előbb adja a realis magyarázatokat s mindig elkülönítve «B» rovat alatt a fordítás elősegítésére szükséges jegyzeteket, mely eljárás, a görög szemelvényeknek elvégre mégis csak idegen tárgykörét tekintve, a gyakorlott philologus helyes pædagogiai tapintatára vall.

A bonyolultabb, nehezebb szerkezeteket, kifejezéseket a szerző gondosan megmagyarázza, taglalja, sokszor le is fordítja, kár, hogy nem minden esetben.

Egyik-másik bonyolult szerkezetnek magyarázó bonczolgatása helyett tán jobb lett volna mindjárt a fordítást adni.

A commentár egészben véve azt mutatja, hogy Geréb nem tartozik azon interpretátorok közé, kik jegyzeteikből épen csak azt hagyják ki, a mi magyarázatra szorúl.

Geréb commentárja gondos, lelkiismeretes munka eredménye.

Mindent összefoglalva, Geréb ezen legújabb művét melegen ajánlhatjuk a görög nyelvet tanító tanárok és a görög nyelvvel, irodalommal foglalkozók figyelmébe.

A legjobb kiadások után közölt görög szöveg nem a minuscula típusok alkalmazásával, hanem a logicus syntaxis követelményei szerint van nyomtatva: pont után nagy betű következik, vessző van alkalmazva ott, hol annak hiánya könnyen zavarba hozhatná a tanulót.

A könyv kiállítása szép, papírja jó minőségű, a görög szöveg elég nagy nyomású, legkevésbé sem szemrontó.

A munka ára (3 korona), tekintve azt, hogy a könyv három felső osztály, a VI., VII. és VIII. osztály anyagát tartalmazza, mérsékeltnek mondható.

POSCH ÁRPÁD.